

O B S A H :

Předmluva	9
Úvod	11
POJEM DRAMATICKÉHO UMĚNÍ	13—70
I. Povaha dramatického díla	15—31
<p style="margin: 0;">Do dramatického umění patří činohra i zpěvohra 15. <i>Povaha materiálu</i>: dramatické dílo je divadelní představení 16. <i>První jeho znak</i>: spřežení dvou různorodých složek, viditelné se slyšitelnou 17. Knižní drama a koncertní opera 18. Nepostačitel- nost pouhého textu slovného i hudebního 19. Před- stavení o témž textu jsou vlastně různá díla dra- matická 20. <i>Druhý znak</i>: skutečné provedení jako nutná existenční podmínka 22. Příčiny „texto- vého“ pojetí dramatických děl 23. <i>Text a dílo</i>: Podstata výkonného umění 25. Herectví není vý- konným uměním 27. Problém fixace časových umění 28. Vztah mezi textem a hereckým výko- nem je vztah umělecké korespondence 30.</p>	
II. Teorie syntetická	32—42
<p style="margin: 0;">Dramatické dílo jako spojení umění 32. Teorie Hostinského 33. Vznik dramatického díla: posloup- né spojení umělců 35. Některé složky dramati- ckého díla připomínají určitá umění 36. Divadelní antinomie 37. Úskali dramatické praxe 39. Diva- delní kompromisy 40. Herecká složka je specificky dramatická 41.</p>	
III. Teorie analytická	43—70

Dramatické umění je samostatné a jediné 43. *Psychologický rozbor* dramatického díla; princip estetické analysy 43. Stálé složky: osoby dramatu a místo dramatu 44. Proměnlivá složka: děj dramatu 46. Definice „jednání“ a odtud plynoucí definice dramatického děje a dramatické osoby 46. Dramatické dílo je nutně dílo kolektivní 47. Obsahový a citový rozbor „dramatického“ dojmu; jeho motorická podstata 47. Populární význam slova „dramatický“ 49. Dramatické děje přirozené a umělé 50. Princip funkční libosti 52. *Dvojitá představa* významová: *technická a obrazová* 51. Dramatické umění je umění obrazové 53. Specifické zvláštnosti herectví 54. Pojem herecké „postavy“ a „spoluhry“ 55. Princip korespondence mezi představou technickou a obrazovou 56. Herectví je stálá a nutná složka dramatického umění 57. Definice herce 59. *Rozsah dramatického umění*. Odlišení oborů jemu blízkých: tance 59. Umění artistů 61. Postulát totality hereckého výkonu: i řeč do něho patří 63. Pantomima 64. Také scénická prostora patří k hercům 65. Činohra jako pouhé dílo herecké 66. Výpravná hra a film 66. Zpěvohra a scénický melodram jako „zhudebněná“ díla herecká 67. *Definice dramatického díla* vůbec a činohry, zpěvohry, scénického melodramatu zvlášť 68. Princip dramatickosti a princip stylisace 69.

PRINCIP DRAMATIČNOSTI . . . . . 71—349

IV. Dramatický text. Tvorba dramatikova . 73—111

Význam termínu „poetický“ 73. Ideálnost děje, času, osob atd. v poesii proti jejich reálnosti v dramatech 76. „Divadelní“ čtení dramatu 81. *Tvorba dramatikova*. Na jejím počátku není slovo, nýbrž situace 83. Motorický podklad dramatikových

konceptí 85. Rozbor „předuševnění“ 86. Podmínky předuševnění dramatikova 88. Fiksace dramatické tvorby textem 89. Přímé řeči 91. Úkol textu v genesi dramatického díla 93. Pouhé textové zkoumání a hodnocení dramatického díla je nepřijatelné 95. Divadelní hry bez textu 98. *Dramatický úkol textu* 99. Text jako součást herecké postavy (role) 101. Řeč jako charakteristika dramatické osoby; sociální nářečí 102, psychologická nářečí 103, myšlenkový obsah 104. Text jako součást herecké spolehry (dialog) 105. Text jako složka dramatického děje 105. Dynamický a statický účinek řeči v dramatu 106. Řeči teoretické, vyprávěcí a lyrické 108. Dramatická vazba 109. Stupeň dramatickosti textu 110.

V. Dramatická osoba. Tvorba herceva . . . 112—167

Fikce „cizího herce“ k vyšetření čistě hereckých složek 112. *Dramatická osoba jako soubor vněmů se stálým jádrem* 114. Přímý a nepřímý (asociační) činitel dojmu 116. Dramatičnost díla pochází z činitele asociačního 118. *Princip dramatické pravdivosti* 119. *Rozbor asociačního činitele: 1. stálý soubor (oblek a tělesný zjev). Statická charakteristika dramatické osoby* 120. Motiv záměny osob 121. 2. Proměnlivý soubor (mluva, chování a činy). *Vyjadřovací schopnosti mímiky* 123. Dramatická schopnost mímiky převyšuje lyrickou 126. Dynamická charakteristika dramatické osoby 127. Motiv přetvářky 129. Poměr mezi mímikou a řečí osoby 130. *Dramatická osoba jako trojitá syntesa charakterisační* 132. *Princip kontinuity dramatické osoby* 133. *Rozbor herecké postavy; postava jako soubor vnitřně hmatových vněmů* 134. Maska a kostým 136. Divadelní optika a akustika 137. *Psychofysiologická korespondence* 138. Postava jako útvar psychofysiologický 139. Primát sou-

boru fyziologického 140. Stabilní složka postavy 141. Rozbor hereckého zaměření 142. *Psychologie herce*. 1. Herecké nadání: Schopnost přetělesnění a přeosobnění 145. Schopnost výrazu; herec a recitátor 146. Herec jako typ motorický 147. *Logika hereckého myšlení*: zákon koordinace impulsů, kontinuity postavy, exteriorisace impulsů 149. 2. Prameny herectví: zkušenost vnitřní 151, zkušenost vnější; napodobivé nadání 152. Automatisace hereckých motivů (herecká technika) 154. 3. Konkrétní tvorba herceva 156. Stadium přípravné 157. Koncepce postavy 158. Provedení postavy 160. Fixace postavy 161. Definitivní výkon 163. Imaginární stavy duševní 164. Typy herců 166. Roztřídění hereckých postav 167.

VI. Dramatický děj. První úkol režisérův .168—225

Spor o primát osoby či děje v dramatu 168. Rozbor lidského *jednání* 169. Jednání osobní 170. Kausálně finální svazek osobního jednání 172. Jednání vzájemné 173. Shoda a spor 174. Pragmatický svazek vzájemného jednání 175. *Dramatická relace* 177. Typy dramatických relací 178. Časová proměnlivost dramatické relace 183. *Dramatická situace* a výjev 184. Rozbor dramatické situace: počet osob v ní 186. Nárysy dramatických forem 187. Sbor 188. Monolog 189. Ensemble 190. Váha osob v situaci 191. Dramatická polyfonie 192. Osobní sřetězení 195. Motiv skrytí 196. *Princip zveřejnění* 197. Účinek zveřejnění 200. *Děj dramatu*; jeho extensita a kontinuita 204. Kombinace složek názorných s myšlenými; exposice 205. Idea dramatického děje 207. Konec děje. Úloha náhody v dramatu 209. *Úkol režisérův*: Koadaptace souhry 210. Syntesa hereckých postav a forma souhry 211. *První úkol režisérův*: *režisér-dirigent* 214. Jeho specifické nadání 216. *Dramatická forma*. Přísna

vazba časová 217. Transitornost děje 219. Asymetrie děje 221. Princip gradace 222. Forma dynamickou a agogickou v činohře 223. Kombinace s formou ideovou 224.

VII. Divadelní scéna. Druhý úkol režisérův .226—276

Definice divadelní scény 226. Ochraničení scény 227. Struktura jejího prostoru 228. Rozsah „místa děje“ 229. Členění scény; scéna neutrální 231. Pevná výplň scény; *scénické předměty* vůbec 232. Od herce k scéně 233. Předměty funkční a charakterizační 235. Otázka pravosti jejich látky 236. Otázka jejich tělesnosti 237. Scénické kvality *statické*; nepatří do umění výtvarného 238. Scénické kvality *kinetické* 240. Scénická situace 242. Scénické kvality *posílení a motorické* 242. Dramatisace *kinetických kvalit scénických* 244. Dramatická scéna jako silové pole psychické 246. *Přehled scénických kvalit kinetických*. A. Relace prvotní. 1. posílení 247. 2. motorické 250. B. Relace vzájemné. 1. posílení 254. 2. motorické 257. C. Ensemble 262. Sbor 263. Scénické kvality *variabilní* 266. Scénické světlo 267. *Druhý úkol režisérův: režisér scénik*. Scénická forma statická 268. Scénická forma kinetická 270. Požadavek obrazovosti scénické formy 270. Úhrnná forma dramatického díla a její členění 272. Poměr režiséra-scénika k autorovi 273. Zákon rampové tendence 274. Stupeň dramatickosti scény. Specifické nadání režiséra-scénika 275.

VIII. Dramatická hudba. Tvorba skladatelova .277—349

Obrazovost zpěvoherní hudby 277. I. *Obrazivé schopnosti hudby*. Zobrazení vnějších jevů (zvukomalba) 279. Zobrazení vnitřních jevů (dušomalba) 282. Citový (lyrický) účinek hudby 283. Snahový (dramatický) účinek hudby 285. Přípo-

dobení hudebního účinku citům a snahám lidským 286. Hudební charakteristika 290. Dramatisace hudby mimikou a řečí osob 291. II. *Vyjádřovací schopnosti hudby* 294. Hudební citace konvenční 295, autorisovaná 296. Příznačná reminiscence 298. Příznačný motiv 299. Variace příznačných motivů 301. Motivická práce 303. *Zpěv*. Poměr zpěvu k mluvě 304. Operní zpěv jako druh hlasového projevu osob 306. Princip deklamační 307. Národní ráz deklamačních melodií 309. *Mnohohlasost hudby* 310. Zpěv a orchestr 312. Mnohohlasý zpěv 315. *Tvorba dramatického skladatele*; nekomponuje text, nýbrž situaci 317. Anticipuje režiséra-dirigenta ve formě časové 318. Anticipuje herce v projevu hlasovém 320. Operní dirigent-režisér 322. Dvojitá invence hudebně dramatického tvoření 323. Hudebně dramatické koncepce 324. Dvojitá originalita dramatického skladatele 327. *Hudebně dramatické útvary*; stupeň dramatickosti hudby. Hudební postava, její zpěvní úděl 328. Její orchestrální hudba 330. Hudební spolupra: Hudba situační 332. Hudební motivace 333. Hudebně dramatická syntesa 335. Hudební zveřejnění 337. Hercova hra podle hudby 339. Operní ensemble a sbor 340. Scénické úkoly hudby 343. Mimoaktní úkoly hudby 345. Scénický melodram 347. Zvuk a hudba v činohře 348.

PRINCIP STYLISACE ..... 351—402

IX. Realismus a idealismus. Podstata divadelní iluze ..... 353—380

Podmínka *podobnosti* pro obrazové dílo 353. Požadavek napodobení pro obrazovou tvorbu. Naturalismus 354. Realismus a stylisace 356. Idealismus 357. Princip uměleckého empirismu; relativní realismus 359. Subjektivní naturalismus čili ilu-

sionismus 360. *Divadelní úsue* 361. *Divadelní po-*
jetí 363. *Divadelní zaměření* 364. *Jeho psycholo-*
gický rozbor 366. *Dvojitá představa divadelní* 368.
Isolace dramatického díla 369. *Oddělení jeviště*
od hlediště 371. *Zákony stylisace dramatického*
díla: Zákon relativního realismu 372, *princip*
stejneměrné stylisace 373, *princip ekonomie* 374.
Zákon subjektivního realismu 376, *postulát*
vnitřní pravdivosti 378. *Zkušenosti a vědomosti*
obecenstva 378.

X. Dramatické slohy .....381—402

Pojem slohu v umění 381. *Dramatické slohy tech-*
nické 382. *Primát principu dramatičnosti před*
postulátem stylisace 383. *Přehled technických styli-*
sací. Stylisace řeči; postulát poetičnosti 385. *Sty-*
lisace hercova 387. *Stylisace režisérova* 389. *Pos-*
tulát výtvarnosti pevné scény 391. *Stylisace*
hudby; postulát hudebnosti 392. *Dramatické slohy*
psychologické 397. *Dramatické slohy historicko-*
sociální; rozeklanost slohů individuálních 400.
Závěr 401.

Obsah .....403—409